

Nieuwe metaalopleiding slaat aan

“We moeten de jeugd behouden voor techniek”

Het gaat goed met de nieuwe praktijkopleiding van het OpleidingsBedrijf Metaal. Na twee jaar volgen nu zo'n zeventig leerlingen dit alternatieve leer/werktraject en voor volgend jaar wordt weer een toename verwacht. Geheim van het succes: onderwijs op maat vanuit de vraag van metaalbedrijven.

De Koninklijke Metaalunie is een aantal jaren geleden begonnen met de oprichting van OBM's. Inmiddels zijn er, verspreid over het land, elf van deze OpleidingsBedrijven Metaal. Een van de doelen van de OBM's is het aantrekkelijker maken van de opleiding. Dat is hard nodig, want de sector schreeuwt om nieuw goed opgeleid personeel. Door de vergrijzing en de beperkte instroom dreigt een tekort van tienduizenden vakbekwame werknemers.

Schakel

Om het tijt te keren nam Rob Swennenhuis, directeur OBM Zwolle en Twente, twee jaar geleden contact op met het Deltion College, dé opleider in de regio. “Wij zijn een schakel tussen de bedrijven en de school”, legt Swennenhuis uit. “De communicatie tussen die twee is erg belangrijk. De bedrijven vragen bepaalde kennis en vaardigheden, de school voert het praktijkonderwijs uit.”

Bedrijven hebben via het OBM meer inspraak in de competenties die de school aanleert. Wat de leerlingen op school leren, is een verlengstuk van het bedrijf. Swennenhuis: “Als ‘makelaar’ tussen bedrijf en school stemmen wij vier keer per jaar opnieuw de wensen van het bedrijfsleven af met Deltion. Zodra die wensen wijzigen, moeten wij het onderwijs aanpassen.”

Op maat

De vraag naar een vernieuwde mbo-opleiding metaal en werktuigbouwkunde kwam bij het Deltion College op het goede moment. De school was al bezig met praktijkgericht en competentiegericht leren en ook de recent opgeleverde nieuwbouw met een Praktijkcentrum Metaal sloot hierop aan. Binnen een OBM is meer aandacht voor praktijkonderwijs dan in de BBL-variant, die het Deltion overigens ook blijft aanbieden. De leerling/werknemer gaat vier (of drie) dagen per week naar een baas om te werken en één (of twee) dag(en) per week naar school. Verschil met de BBL is dat de schooldag meer op de praktijk is gericht. Directeur Bernard de Boer: “Leerlingen leren de theorie via de praktijk. Het onderwijs is afgestemd op het niveau van de student. Daarvoor krijgt iedere leerling een leertrajectplan op maat. Hij krijgt een vak op het moment dat het in zijn ontwikkelstadium past.”

Vakinhoud

Samenwerking en communicatie tussen bedrijfsleven en onderwijs is de crux. Daarin speelt ook Kenteq een belangrijke rol. “Wil je bedrijven meer invloed geven op het onderwijs, dan moet je buiten de gebaande paden treden”, constateert Paul Hesselink, districtsmanager Kenteq Noord. “Met de OBM-formule kunnen metaalbedrijven aangeven welke competenties hun werknemers moeten bijleren. Dit slaat aan. Veel werkgevers ervaren een te grote afstand tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Ze willen meer invloed op het onderwijs en de examinering. Met competentiegericht opleiden is het onderwijs beter afgestemd op de behoeften van bedrijven.” De OBM-opleiding (mbo-niveau 2) is dan ook zeer in trek. “Bedrijven sturen vaker leerlingen naar ons toe”, constateert De Boer. “Het rendement is

aantrekkelijk onderwijs met een bedrijfsmatige cultuur. Het is een misvatting te denken dat hierdoor vakken afvallen. We doen geen concessies aan de vakinhoud. Aan het eind wacht een volledig diploma. Alleen de manier waarop we iets aanleren en de volgorde verandert. De Boer schaft liefst vandaag nog het concept school af. "Studenten moeten zich al doende ontwikkelen en fouten mogen maken. Dat gaat veel verder dan de oude ambachtsschool. Het gaat om andere competenties en bijvoorbeeld ook om sociale vaardigheden."

Beeldvorming

Met een goedlopend OBM zijn de problemen nog niet opgelost. De sector mag nog zoveel mee hebben - zelfs bij een economische recessie zullen er nog volop banen zijn - de beeldvorming blijft negatief. Theo Harmsen, coördinator arbeidsmarkt en beroepsonderwijs Koninklijke Metaalunie: "Het is complexe materie. De maatschappij heeft geen realistisch beeld van technische beroepen. En onbekend maakt nog altijd onbemind. Een manier om dat te ondervangen is te wijzen op het eindproduct: vuilnisauto's, mobiele telefoons, vliegtuigen, allemaal techniek."

Ook aanverwante studies als elektro- en installatietechniek moeten daarbij worden betrokken. Harmsen: "We moeten er alles aan doen om de jeugd te behouden voor techniek. Bijvoorbeeld ook door pabo-studenten te wijzen op de mogelijkheden, zodat zij leerlingen in het basisonderwijs enthousiast kunnen maken."

Voedingsbodem

Duidelijk is dat opleiding en beeldvorming een gezamenlijke opdracht is. Alleen door samen te werken is het tekort op de arbeidsmarkt op te lossen. Hesselink: "We moeten elkaar op alle mogelijke fronten aanvullen en in de regio onze krachten bundelen. De instroom is de voedingsbodem voor de metaalsector. Er is heel veel vraag naar mbo én mbo-plus. Meer in- en doorstroom is dringend nodig."

[2 tekstkaders]

Hans van Slooten, teamleider Deltion College

"Twee dagen praktijkles heeft de voorkeur"

"Bedrijven hebben het liefst dat werknemers vijf dagen per week werken. Wij houden vast aan één of twee dagen opleiding. Vooral voor de jongste leerlingen heeft twee dagen onze voorkeur. De werkbegeleider van het bedrijf en de praktijkbegeleider van de school zijn allebei bij de werkstudent betrokken. We kennen hun vaardigheden en attitude. Samen weten we wat een leerling nodig heeft en proberen we hem te binden en te boeien en naar een diploma te leiden. We beginnen met niveau twee, maar studenten hoeven maar één deurtje verder voor niveau drie of vier."

Mans Buis, opleidingsadviseur Kenteq

"Ik geloof in deze formule"

"Ik geloof in deze formule. Bedrijven willen graag opleiden, maar hebben vaak geen tijd. Die ondersteuning besteden ze uit, maar wel met de nodige wensen. Met het OBM kunnen we aan die wensen voldoen. Het belangrijkste is dat de docenten van het ROC een omslag maken. Zij moeten oude structuren

loslaten en bijvoorbeeld hun lesvolgorde aanpassen. Die verschilt ook per leerling. De één moet bijvoorbeeld eerst leren lassen, de ander leren meten of tekening lezen. De docent kan dus niet één en dezelfde les afdraaien voor de hele groep. Maar als het werkt, zijn leerlingen beter voorbereid op werken in een metaalbedrijf dan via de BBL-route. Daarvan ben ik overtuigd.”

Werken aan nieuwe beeldvorming: geen saaie blauwe overalls, maar met oranje stukken en een vakje voor je mobiele telefoon.

Vlnr. Rob Swennenhuis, Paul Hesselink, Theo Harmsen, Hans van Slooten